

SLOVAN.

Štev. 33.

V Ljubljani, dne 7. avgusta.

1884.

Vsebina: O notranjski volitvi. — Notranjskim volilcem. — Slovenske slike. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled.

O notranjski volitvi.

II.

Principis obsta! —

Gospoda Winklerja praefectus praetorio odgovarja našemu zadnjemu članku z navadnim svojim orožjem — z nenavadnimi psovkami. Mi se pri tem prav lahko tolažimo, ker imamo zavest, da so besede, ki so bile nekdanj v ustih slovečega francoskega grofa — strela, v ustih tacega človeka, kakor je naš nasprotnik, — smešna tirada! Njegovo zaničevanje nam je samo v čast, in da nam je voliti ljubezen velikih gospodov ali pa zaničevanje urednika Šukljeja, za Boga posegli bi brez premisleka po večji časti, — po tem zaničevanju! —

Gospod Šuklje, ki ima med drugimi slabimi lastnostimi tudi to, da rad na veliki zvon obeša najskrivnejše skrbi svojega visokorodnega pokrovitelja, trosi po Ljubljani okrog vest, da se prebivalci znane palače boje, da bi se jim lepega dne ne pripetila tista osoda, katera je v preteklih časih pregnala znanega velikega gospoda iz te kronovine. V resnici, če bode slovenski vladni list še kaj časa uganjal svoje burke, potem se nikakor ne bomo čudili, če bode zgodovinski ključ zopet pričel strašiti v palači na Turjaškem trgu! Razmere so takšne, da mora burna nevihta očistiti zrak bodi si na to ali na ono stran! Sapienti sat!

Že zadnjič smo dejali, da se bode pri bližajoči volitvi notranjski bojeval boj za načelo, ki je glavna podstava narodnemu našemu življenju in razvoju! —

Kar smo se Slovenci pričeli zavedati svoje narodnosti, bili so izvrstni in veljavni naši možje vedno prepričani, da je narodni napredek le tedaj mogoč, če se Nemštvu, katero se je med nami gojilo umetno, odvzamejo tla, in če se v prvi vrsti narodna učilnica reši teških spon ponemčevalnega pouka. Neovržna resnica je, da nima nemščina po slovenskih osnovnih učilnicah nikakega kulturnega upliva, pač pa pospešuje duševno temoto, če se hoče otrokom s silo ubijati v glavo. Narodno naše načelo je torej bilo, da se mora narodna učilnica varovati vsake dotike z nemščino, kakor se moramo na primer varovati najmanjšega bacila, če naj se zabrani ustop grozni azijski morilki. Zategadelj bi se prva točka narodnemu programu najbolje in najjedernateje tako le dala izraziti: Slovenci ne ljubite nemščine, ali v narodni šoli jo sovražite, kakor se sovraži strupena rastlina sredi plodonosnega polja!

Kdor tega stavka ne podpiše, ta naj se pri prihodnjem ljudskem številjenji upiše med Nemce, ta ni več Slovenec! Vsaj naše prepričanje je tako in niti za črko ne odstopimo od tega prepričanja, da si je deželni kranjski odbor, ki je ravnokar povišal deželno šolsko naklado, sklenil s kranjsko svojo večino, da se tudi v prihodnji deželni proračun postavi tisti bacilus 600 goldinarjev, s katerim se je že lansko leto okuževalo slovensko ozračje. Dobro! Če bode šolsko naklado poviševali, bodete pozneje še več lahko za nemško šolo storili! —

Ali to vse je znano, in kdor ne prevede, kaka je stvar, naj se obljubi kam, da mu Bog pravo spoznanje dodeli! Lahko si je pa tolmačiti položaj, v katerem se je lansko leto nahajal dr. Zarnik. Očitajte temu narodnemu zastopniku, kar hočete; da bi bil kedaj le za pičico krenil s pota neomahljivega narodnega prepričanja, tega mu najsurejše oficijozni mameluk očitati ne more! To pa je v naših časih izborna priporočilo! —

Gospod dr. Zarnik je takoj izprevidel, da se z dovolitvijo slaboglasne vsote 600 goldinarjev hoče v narodna naša načela zabiti zagozda, ki naj bi počasi razgnala stalnost narodnostnega slovenskega prepričanja. V političnem našem življenju je bilo nekaj čisto novega, da so slovenski poslanci napravljali propagando nemški osnovni šoli! Kaj tacega nismo do tedaj doživeli nikdar, in kdor ni vihal nosa za dišavami, ki se vzdigujejo s sklede dispozicijskega zaklada, temu je zahitela kri k srcu in je prevedel takoj, da so naši lastni poslanci pričeli sejati seme prihodnjega našega propada, da so ti očaki pričeli brusiti orožje, s katerim naj bi se pozneje izvršil naroda umor.

Najtožnejše pri tem pa je okoljščina, da so ti gospodje v deželni zbornici sami imeli zavest, da igrajo nevarno igro. Zategadelj je zamašila kranjska večina v kranjski zbornici poslancem, ki se nikakor niso strinjali s klubovim sklepom s 600 gld., usta, ter jim prepovedala govoriti v zbornici! Poštenjak Šuklje, dasi razmere dobro pozna, pa vender očita dr. Zarniku, da je v zbornici molčal itd. In tako človeče se predrzne drugim „gaminstvo“ očitati?!

Dr. Zarnik je napravil korak, ki je o takih prilikah jedino pravilen: apeloval je na svoje volilce. Seveda se

vidi poštenjaku Šukljeju ta korak smešen: on ne bode nikdar apeloval na svoje volilce, saj mu še sedaj tiči v kosteh mačja godba, s katero so mu grozili v starem dolenskem mestu, ko je od strani povpraševal, če bi se ne dalo kaj „zaupanja“ skovati tam doli ob zeleni Savi! Mož vé, če danes odloži mandat, da ga videl nikdar več ne bode!

Upamo, da bodo notranjski volilci izprevideli, v kakem stališči se nahajajo. Seveda se jim sedaj meče pesek v oči od vseh strani in povsod ustajajo krivi politični proroki, ki na široko usta odpirajo ter zabavljajo, kakor da bodo še vsi jednokrat poklicani v belo Ljubljano uredovat „Ljubljanski List“! Toliko večja bode čast, če bodo notranjski volilci premagali vse skušnjave ter volili možki,

ne oziraje se na čivkanja logaška, kjer deluje sedaj prva in privilegovana tovarna za narodno elastiko! Volilci notranjski, zapišite si v spomin, da dr. Zarnik ni apeloval na vas zaradi svoje osebe, pač pa zaradi narodnega načela, ki so ga najnovejši slovenski politiki izbacili iz deželnozborske dvorane ljubljanske! Ako ne volite več dr. Zarnika, ne bode izrekli njegovi osebi nezaupanja; vaše nezaupanje bode veljalo samo narodnemu načelu, katero smo do sedaj vedno častili, katero se še sedaj po širni Sloveniji časti! Če si izvolite drugega poslanca, potem se bode tudi izrekli, da vam je vseč ponemčevanje po naših osnovnih šolah, potem bode oddali svoj glas za ponemčevanje slovenskih učilnic! — r.—

Notranjskim volilcem.

I.

V državoprnem življenju opazimo lahko večkrat, da vladam ni nič nepovoljnerega, nego taki poslanci, kateri so vedno pripravljene zagovarjati narodne zahteve in ne odstopiti ni za las od svojega, od volilcev sprejete in odobrenega programa. Posebno pri nas v Avstriji, kjer posamične probudivše se narodnosti zahtevajo z vso odločnostjo svoje pravice, katerih pa doslej nobena vlada vsaj slovanskim narodnostim ni hotela dovoliti; prizadeva se birokracija vedno, da bi v državni zbor in deželne zборе ne bili izbrani možje, kateri se ne dajo z malostnimi koncesijami in osebnimi odlikovanji premotiti in pridobiti, da ne bi o vsaki priliki povzdignili svojega „ceterum censeo“, da je pred vsem potreba izvršiti temeljne postave, katere vsem narodom zagotavljajo jednaka prava.

Mož, kateri sedaj spravlja svoje fanfaronade med slovenski svet po onem vladnem glasilu, za katero se bodo porabljevali novci iz državne — z deficitom brez tega stalno obložene — blagajnice; prorokoval je lani že pred sestankom novo voljenega deželnega zbora kranjskega, da se mora veljava odvzeti — ad acta dejati — dr. J. Vošnjaku in dr. V. Zarniku, „da bode potem mogel deželni zbor uspešno in sistematično delovati v narodnogospodarskem oziru“. — Mi sicer ne vemo, zakaj bi se blagostanje med našim narodom ne dalo zboljšati, dokler ta dva gospoda — katerih prvi si je samo z ustanavljanjem slovenskih posojilnic pridobil nepozabljivih zaslug za gmotni napredek Slovencev — sedita v kranjskem deželnem zboru; to pa vemo, da se je to geslo izdalo na višje povelje, kateremu dotični gospod še ni nikdar odrekel pokorščine, in sicer zato, ker sta se sedanji vladi ta dva gospoda zdela v narodnih zadevah preodločna, v tirjatvah po izvedbi ravnopravnosti presilna in sta vsled tega v deželnem dvorci na Turjaškem trgu postala „personae ingratae“. Da je to res, za to imamo klasično pričo v velikem dostojanstveniku, ki je na najivno neko vprašanje zaradi dr. Poklukarjevega odlikovanja odgovoril: „Ker je miren politik.“

Da je to res tako, priča nam pa tudi sedanji krik, kateri so zagnale vse vladne krejature proti kandidaturi dr. Val. Zarnika, katere pa volilci njegovi prav za prav

niti še proglasili niso. Clovek bi se moral smejati komediji, katera se tu igra v vladnem listu, ko bi stvar ne bila tako resna, in bi nam ne pričala, da se tudi pri nas že skuša ustanoviti po znanem Taaffejevem propisu neka srednja — slovenskonemčurska — stranka, kateri bi imela biti naloga, zavirati slovenski narod v „prehitrem“ njegovem razvoju in skrbeti, da se — po besedah „dunajskega pismarja“ — ne „preobje“ pri bogato obloženi mizi svojih pravic. Čemu bi se sicer v jedni sapi zatrjevalo, da nam je vlada tako „strašansko“ naklonjena in da nam hoče izpolniti vse naše želje, da bi jej pa nikakor ne mogla biti po volji volitev dr. V. Zarnika? Saj vender, kolikor vemo, dr. V. Zarnik ni nikdar izrekel, da je nasprotnik sedanjemu vladnemu zistemu, temveč je poudarjal vedno nasprotno. Pač pa mu je bila ostudna ona borba pred ogledalom, katero praktikuje z mečem narodnih pravic neki drugi mož, čegar usta so sicer bila vedno polna rodoljubja; ostudno ono cincarjenje in polovičarstvo, katero mora vso narodno stranko spraviti pri vladi v malo častno ime „kimalcev“; ostudno ono podrejevanje narodnih zahtev željam ne posebno naklonjene jim birokracije, katero je pri nekaterih gospodih najnovejše elastične gilde prišlo v modo.

Ako je tedaj vladi, kakor zagotavlja sama, res do tega, da izvede ravnopravnost, tedaj bi se ona proti odločno narodnemu, a sicer ne nasprotnemu jej dr. V. Zarniku, ne imela postavljati po robu.

Da se to vender godi, žalostno je znamenje za nas; žalostno zato, ker moremo izprevideti, da nas vse žrtve, katere so naši državni poslanci storili sedanji vladi, vender le niso še privedle ni za mali korak bliže radikalnemu rešenju vprašanja o izvedbi narodne ravnopravnosti. Ako pa se godi tako na svežem lesu, kaj se bode še le na trhljem! Ako sedaj, ko nas zastopajo v državnem in deželnem zboru še odločni poslanci, tako brezozirno prezirajo naše opravičene zahteve, kaj bi še le bilo, ko bi se narod naš tako daleč spozabil, da bi pošiljal v ta dva zbora samo take može, katerim je „voluntas gubernii, voluntas Dei?“

In zato po naših mislih notranjski volilci ni za trenotek ne morejo dvojiti, koga naj bi zopet volili v

deželni zbor. Ne morejo jih v tem premotiti ni krupne zabavljalce slovenskega vladnega monitérja ni lisičje zvite, a v največji meri podle izpeljave tržaškega oficijozca. Volilci se bodo imeli za uravnanje svojega ravnanja samo dvoje vprašati, in sicer: Zakaj se je dr. V. Zarnik odpo-vedal mandatu? in: Kaj je s tem namerjal?

Na prvo vprašanje vedo odgovor vsi zavedni Slo- venci. Zato, ker se ni hotel tako daleč spozabiti, da bi molče odobral tako nemoralno ravnanje, kakor je bila dovolitev 600 goldinarjev za pouk nemškega jezika na osnovnih šolah kranjskih; ker ni hotel sokriv biti zločina, ki se je imel dovršiti po odobrenji deželnega zbora na odgoji našega naroda in ubijanju značajev med slovenskim učiteljstvom; ker ni hotel dovoliti, da bi kranjski deželni odbor postal quasi — podružnica nemškega „Schulvereina“, proti kateremu se ves slovenski narod bori s takim ogor-čenjem.

Na drugo vprašanje pa je odgovor tudi legak. Dr. V. Zarnik je dobro vedel, da s svojo odpovedjo ne bode preprečil dotičnega sklepa, ker se je klub izrekel zanj z dvema tretjinama glasov. Ali on je hotel apelovati na mnenje svojih volilcev, na mnenje naroda!

In to je ravno, kar gospodi nove elastične gilde ni po volji; to je, kar je vso vladno opričnino spravilo na noge. Vaše obsodbe, volilci notranjski! se boje.

Ravno zato pa se mi za trdno nadejamo, da boste spoznali važno svojo nalogo v tem trenutku; da boste z zopetno izvolitvijo dr. V. Zarnika vladi in njenim ki- malcem jasno povedali, da narod naš ne mara polo- vičarstva, temveč da vedno še trdno in neoblomno stoji na braniku svojih narodnih pravic.

Tak pomen ima volitev notranjska! In vi, volilci! zapomnite si: „Vigilantibus iura!“

T.

Slovenske slike.

Opisuje Prostoslav Kretanov.

V. Trentarska dolina.

(Konec.)

Samotna trentarska cerkev, posvečena Mariji devici lavretanski, vzgrajena je v priprostem zlogu kakor na- vadna selska hiša, brez zvonika in bogatega notranjega lepotičja. Zunaj gori pod kapom, nad niskim proti za- hodu obrnjenim portalom visita dva majhna, tenkoglasna zvonca in notri v cerkvi je ondu ob antependiji (jedinega) sprednjega altarja najznamenitejše umetalno delo: moj- sterski iz kararskega marmorja sklesan basrelief, pred- stavljajoč angeljsko česčenje device Marije.

To cerkev je dal sezidati grof Herman Attems leta 1690. za rudokope, ki so tukaj v Trenti že v 16. sto- letji začeli kopati železno rudo, in leta 1693. ustanovil je ondu poseben beneficij. Attems je navadno v Trenti stanoval in sam delo vodil; in po njegovem prizadevanji je poprej divja trentarska dolina v kratkem oživela. Prvi rudniški delavci so bili bojda vojaški in jetniški begunci, nekateri celo iz laških Tirolov; zaradi česar je menda — po mnenji gosp. prof. S. Rutarja — kraj dobil imé Trenta, po laškem Trenta ali Tridenta. Delavci v omenjenem rudniku so postavili po dolini svoje kočice ter ondu ute- meljili sedanjo naselbino. Ali, ko so leta 1778. zaradi prevelikih stroškov z rudnikom v tako samotnem, svetov- nem prometu oddaljenem kraju, zopet opustili kopanje železa, razkropili so se delavci na vse kraje, samo nekaj njih je ostalo s svojimi družinami v Trenti in ti so za- menjali rudarsko kladivo s pastirsko palico ter se začeli pečati z živinarstvom. In ko je skoro potem, leta 1781. umrl tudi zadnji trentarski beneficij, Franc Vaclav Lu- cenberger, ki je bil pastir v pravem pomenu besede, vsled česar ga je ljudstvo sploh „Trentarja“ imenovalo, — živo- tarili so Trentarji celih sedem in sedemdeset let brez duhovnika, do leta 1858., ko se je ustanovil sedanji vi- karijat . . .

Poleg zgoraj opisane cerkve stoji razven dveh dru- gih bornih koč, vikarjevo stanovališče, prostorna, iz ka-

menju zidana hiša z nadstropjem. V jedni omenjenih dveh koč je (provizorno) umeščena šola, kjer tačasni vikar po- učuje trentarske otroke; druga pa je lastnina Antona Tožbarja, po domače Špika, kateremu je leta 1871., v dan 24. aprila, na medvejem lovu medved odtrgal pol čeljusti. Pred cerkvijo in vikarijskim poslopjem prostira se tja na rob Sočinega brega navzdol nagnena trata z malim vrtom, v katerem stoji siva, okajena razvalina nekdanjega rudniškega plavža. Zadaj, na iztočni strani cerkve, ob vznožji strme, kvišku moleče gore, stal je nekdanj Attemsov grad. Onstran Soče, čez katero je ob trentarski cerkvi razpeta lesena brv, štrli iznad zelenega, z bukovjem obrastenege, navzgor kipečega brda navpično po konci mogočna, sivorujava gorska stena, razorana z globokimi brazdami in izdolbenimi jarki, po katerih se ob deževji melje kameneno gruščevje. Nekoliko višje tam gori proti severju šviga ob temnem skalovji nizdolu bli- ščeči, srebrnemu traku jednaki slap, izlivaje se v naglem diru glasno šumeči Soči v naročje . . .

Od cerkve navzdol, proti jugu pelje te steza po strmem, mnogovrstno razčlenjenem obrežji, ob katerem se ti predočujejo razni jako slikoviti prizori: tu v divotne skupine nagromadeno skalovje, ob katerem se razbija sinje Sočino valovje; tam samoraslo v senčne šatore navskriž spleteno drevje, razprostiraje košata svoja krila nad prozornim rečnim zrcalom; zdaj ti zavzeti po- gled meri globočino neposredno pod teboj zevajočega udora, v katerega se siplje vrveči slap, valeč visoko na- vzhor bele soparjeve oblačke; zdaj zopet občuduješ pisano mozajiko mramornih pečin, prepreeženih z raznovrstnim, sočnobojnim raštlinjem . . . In v tem se gorovje na desno in levo čim dalje bolj razmiče, razploščeno vznožje mu pregrinjajo temnosenčni jelovi gozdi in sem gori iz raz- širjene doline te pozdravlja — mirna vas Log . . .

A glej! Prišedšemu ondu nad vasjo na vzvišen, naglo navzdol padajoč bregov rob, razgrne se pred teboj veličastna planinska slika: tu na levo, proti vzhodu med dvema golima, strmo po konci vzpetima hriboma, med Pihalcem in Ozebnikom, stoji v globokem, svetlem ozadju gorostasni naš velikan — Triglav, dvigajoč v nepribližni visosti svoje častite, z večnim snegom pokrite vrhove pod sinji nebeski svod —

Nehote človek tu obstoji ter zrè tja gori k nebotičnim, v solnčnem svitu lesketajočim lednikom z nekim svetim uzviševalnim spoštovanjem . . .

Od Loga tja notri v kot k Triglavu je kako uro hodá ob samotni, po soteski med Pihalcem in Ozebnikom sem doli tekoči Zadnjici. Za turiste, ki pohajajo mogočnega kralja julijskih Alp z južne strani, dalo je „avstrijsko planinsko društvo“ ondu v Logu sezidati ugodno prenočišče, „Baumbachovo kočó“, po genijalnem pevci stare trentarske pravljice o „Zlatorogu“ tako imenovano. V tej koči se nahajajo razne za prenočevanje potrebne priprave in če pogledaš v spominsko knjigo, pozdravi te marsikako znano imé . . .

Ondu ob Logu, ubožni, kakih trideset hiš obsegajoči vasi, zasučé se Soča med znižujočim se obrežjem po široki strugi na desno proti jugozahodu. Na levem bregu se razgreba navpično kvišku moleča, s temnim smrečjem obsenčena gora, ko se na oni strani reke hribovje na zapad odmiče in se nad razširjenim podbrdjem polagoma razplošča. Doli ob izlivu sem od jugovzhoda izmed gôr šumečega Brusnika, obrne se Soča v smelem ovinku proti večeru, tekoča v globoki, v pečine udolbeni strugi, mimo prijaznega sela, Soča imenovanega, kjer so poleg cerkve sv. Jožefa razvrstene ob cesti lično obeljene hiše. Onstran Soče, na jugu se razprostira zelena, z mahom in smrečjem obrastena planina in na severni plati, za cerkvijo navzgor, štrle v vzduh rujavosive skalnate goličave . . . Nekoliko doli od soške cerkve teče Soča skoz jako romantišk naraven predor in dalje ondu le izmed hribov izliva se ji v naročje bistra Lepena.

Od ondot se steza vije vedno po desnem bregu Soče, ob samotnih pogorskih brdih tja ven na prostrano bolško planoto, kamer se dospeje od trentarske cerkve v kakih petih urah —

Mnogo lepih, jako slikovitih, divjeromantiških in veličastnih pokrajinskih prizorov se razgrinja po divni trentarski dolini — od tajnega izvora zelenosinje Soče po vsem promenljivem nje obrežji tja doli do izliva v široko bolško kotlino — sami dražestni motivi pokrajinskim slikam. Ni čudo torej, da prihajajo sem v Trento razni slikarji, od katerih nam je omeniti izmed drugih, na pr. Slovencem prijaznega Kirchnerja, prof. Zverine, Vojtecha Brechtlerja in Havlička, kateri je lansko leto ondu po naravi posnel več slik, na pr. Triglav sredi Pihalca in Ozebnika; Trentarski log s planinsko hišo pa nasprotno stoječo Verebico; slapovje Soče pod Vrščem;

Mojstrovko in Veliko Dnino z gozdom „Pod ležo“; brv in vodlo pri Logu; Grintovec in okolico „Za podnom“ . . .

In v tej prekrasni dolini životarijo brižni Trentarji tilbo in jednakomerno, oddaljeni nečimernemu posvetnemu hrupu. Njihova obleka in hrana je priprosta in borna, in njih bivališča skromna, ubožna . . . Poglavitno njih opravilo je pastirstvo, živinarstvo in še to je neznatno: po vsej trentarski dolini je okolo 700—800 ovác in menda ravno toliko kôz; krav imajo vseh skupaj kakih deset — o konjih pa v Trenti ni niti govora, kakor tudi se je sled o vozni cesti iz Trente v Bolec, katero je nekedaj dal napraviti zgoraj omenjeni grof Attems, že davno poizgubil pod prodnatimi gorskimi meljinami. — Razven tega se pečajo Trentarji z gozdarstvom. Les, katerega spuščajo po navlašč zato izkopanih žlebih s strmih gorskih obronkov in reber, spravljajo v Bolec po Soči v spomladi, kedar voda naraste; pri tem poslu se kažejo kot drzoviti hribolazci in smeli plaveci, skakaje sè skale na skalo kakor brzonogi srnjaki. Vender jim spodleti marsikak predrzen skok, bodi si pri drvarjenji, plavljenji ali na lovu, o čemer pričajo mnoga po dolini stoječa obpotna znamenja.

In tako teče tem ljudem potok življenja tu v samotnem zatišji mogočnih gôr, preko katerih jim solnce posije (in to po leti) zjutraj še le okolo devete ure in jim na večer ob petih že zopet utone. Po leti preselijo se za nekaj mesecev z vso obiteljjo in živino gori na planine in ko se na jesen snežena odeja razgrne po tej „goriški Sibiriji“, umaknejo se ženske z otroki v borne svoje kočé, na prostorne za ležišče vzgrajene peči, kjer jim sivolasi starci pripovedujejo raznovrstne bajke o gorskih vilah in rojenicah, o škratih in o v gorah skritih zakladih in o lovskih prigodkih, kar se nam razodeva iz divne, tu že davno pozabljene pravljice o „Zlatorogu“, — moške pa lazijo po gorskih strminah za divjimi kozami, srnami in medvedi: mnog izmed njih zdrzne, v neutešni svoji strasti za plenom vihraje, v žrelo kakšnega brezdanjega prepada in pozni potomci preprezajo to njegovo lovsko nezgodo s pesniškim pajčolanom čarobne pravljice. —

Po narodnosti so sedanji Trentarji — vrli Slovenci; o tujih jezikih in navadah jim prinesejo tu in tam kak cvet na dom se vračujoči plavci in po svetu z različnim blagom hodeči njih kupčevalci. Sicer pa Trentarji ne občujejo mnogo z ostalim svetom, vsled česar se nahajajo tudi še precej v priprostem prirodnem stanju in če bi ne imeli duhovnika, ki jim je buditelj in učitelj ter dušni pastir v pravem pomenu besede, odtujili bi se s časom vsej človeški družčini ter se ugreznili v brezbrizno nevednost.

V novejšem časi prihaja tu sem vedno več turistov, kateri ne samo, da našim Trentarjem, vsaj vodnikom, naklonijo marsikak novčič, razširjajo jim tudi duševno obzorje ter po sveti oznanjajo slavo romantiške trentarske doline.

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(*Gledališki vlak v zlato Prago.*) Slavno občinstvo opozarjamo, da vožnina do Prage in nazaj stane za III. razred 19 gld. 60 kr., a za II. razred 29 gld. 30 kr. Udeleženci lahko ustopijo na vseh gorenjskih in koroških postajah, torej se jim ni treba voziti v Ljubljano z Gorenjskega ali s Koroškega; seveda vožnina pa se mora plačati vsa. Denar naj se pošilja banki „Slaviji“ v Ljubljani. — O tej priliki še samo opozarjamo na program potovanja, priobčen v zadnji številki „Slovana“.

(*Nadaljevanje životopisa Piškinovega*) smo morali opustiti v denasnji številki zaradi tega, da smo mogli priobčiti oba članka o notranjski volitvi. Čast. bralci naj nam tedaj oprostite, da smo pretrgali omenjeni životopis, ki pa ga bomo nadaljevali v prihodnji številki. Takisto nam tudi ni bilo moči podati zaradi tesnega prostora nobene slike, ker, kakor smo rekli, notranjska volitev je celo važna, da smo morali prostor napolniti z dvema političnima člankoma.

(*Volitve v deželni zbor štajarski.*) Slovensko društvo je na svojem shodu v Celji 9. junija postavilo 8 kandidatov, (od katerih je g. dr. Gregorec odstopil). Kakor znano, volitve v deželni zbor štajarski bodo se vršile dne 19. avgusta. O ti priliki izjavljamo samo, naj bi vsak volilec izpolnil svojo domoljubno dolžnost dne 19. avgusta ter tako pripomogel do zmage našim kandidatom, kateri bodo kot obče znani domoljubi zastopali in zagovarjali naše težnje in pravice v deželnem zboru in odbijali narodni propad, ki nam ga pripravljajo Nemci.

Kandidatje za deželni zbor štajarski so ti le gospodje: baron Goedel in dr. Fran Radaj za mariborski, šentlenartski in slovenjebistriški okraj; Božidar Raič za ptujski in rogaški okraj; Jos. Kukovec za gorenjeradgonski, ljutomerski in ormoški okraj; dr. Jos. Šuc za marenberski, slovenjegraški in šoštanjski okraj; Mih. Vošnjak in dr. Fr. Dominkuš za celjski, konjski, šmarijski, vranski, gorenjegrajski in laški okraj; in Fran Jerman za sevniški, brežiški in kozjanski okraj.

(*Matičarjem v opomin in pojasnilo.*) Podpisani odbor „Maticе Slovenske“ je določil v svoji 62. seji kot konečni obrok za uplačevanje letošnje udnine dan 1. junija. Ker je tedaj omenjeni obrok že davno potekel in ker je število onih letnikov, ki so udnino Matici letos že poslali v kljub temu neprimerno nisko, opozarja odbor vse dosedanje letnike, ki letošnje udnine še niso plačali, naj blagovole to v kratkem storiti, oziroma naj javijo svoj izstop, če jih ni več volja, društveniki biti. Posebno pa pozivlje poverjenike, naj bi blagovolili zaostale letnike svojega poverjeniškega okraja opomniti, da udnino skoro uplačajo, ter ob enem delovati na to, da pristopijo društvu novi udje. Čim rednejše je uplačevanje letnine, tem lažje je tudi odboru zadovoljiti društvenike, tem preje lahko dobe društvene knjige. Če društveniki tolikrat podarjajo, da je, kar odbor sam tudi rad priznava, že skrajni čas, da se jamejo društvene knjige redno in pravočasno razpošiljati, naj tudi oni odboru, ki se resno trudi, po svoji moči ustrezati njihovim zahtevam, ne delajo težav in ovir z nerednim uplačevanjem. Več Matičarjev je želelo pojasniti zaradi letošnje udnine. Bodi jim povedano, da znaša letošnja udnina, kot za druge leta 2 gld. Vprašanje povišanja z 2 na 3 gld. se je pač obširno pretresalo v zadnjem času v občnih zborih, odborovih in odsekovih sejah, vendar se je konečno sklenilo, da ostane stvar še pri starem. Sicer bi bilo pa povišanje, če bi bil nasvet tudi obveljal, itak imelo veljavo še le za prihodnje leto.

Odbor.

(*Slovenskohrvaški klub v državnem zboru.*) „Narodni Listy“ in za njimi vsi nemški časniki so poročali poslednje dni, da je istrski državni poslanec dr. Vitezić pridobil slovenske in dalmatinske poslance državnega zbora, da ustanove poseben klub. Avtentičnega o tem ne vemo doslej še ničesar, zato nam tudi ni znano, koliko je na vsi tej stvari resnice; vendar nas pa neugodni položaj naših in dalmatinskih državnih poslancev v dosedanjem Hohenwartovem klubu nehoté sili verjeti to novico, katera je — kakor se samo po sebi razume — v levičarskem Izraelu vzbudila veliko strahu in nevolje. — Ako je tedaj ta novica resnična — in mi to želimo iz vsega srca — tedaj je dr. Viteziću le čestitati na velikem diplomatskem njegovem uspehu; kajti prepričanje naše — katero smo doslej o tako mnogih prilikah izrekli — je: da se bode za nas Slovence še le tedaj moglo v narodnostnem oziru kaj izdatnega doseči pri ministerstvu, kedar bodo naši državni poslanci s solidarnim postopanjem začeli imponovati. Dalmatinski državni poslanci so sicer že dokazali, da to umejo; vendar pa ni dvojbe, da bi se na njihove zahteve še bolje ozirala vlada, ko bi jih podpiral številno važen klub jugoslovanskih poslancev. — Okrepljenje hrvaškega življa je v našo, okrepljenje slovenskega pa v hrvaškega naroda korist; oboje pa povzdičuje izdatno moč in veljavo države; zato naj poslanci, ki imajo na Dunaji zastopati oba ta naroda, imajo to vedno pred očmi in lahko jim bode zložno postopati.

(*Slavnost blagoslavljanja „Gorjanskega doma“*), kateri je sezidalo „Bralno društvo“ v Gorjah v spomin šeststoletnice vladanja Habsburžanov na Kranjskem, bode se vršila 17. avgusta v Gorjah pri Bledu.

(*Narodno trgovino*) namerjajo ustanoviti po dohajajočih nam poročilih goriški Slovenci. Škandalno vedenje tamkajšnjih laških pritepencev in narodnih odpadnikov o priliki priprav za blagoslavljanje zastave „Slovenskega bralnega in podpornega društva“, privedlo jih je namreč do sklepa, da je v skrajni meri nespametno in z narodnega našega stališča pregrešno, ako bi trpeli še nadalje, da z jedne strani bogaté brezvestni lahonski trgovci goriški, z druge pa da trpi škodo slovenski kmet, ki jim mora kupljeno blago veliko predrago plačevati. Osnoval se je tedaj ožji odbor, ki misli tako, kakor rusinska „Narodnaja trgovlja“, o kateri smo že poročali, skrbeti za to, da se odvzame našim zaničevalcem zaslužek, ki so ga doslej imeli od slovenskega naroda, ob enem pa se omogoči kupcem dobivati isto blago cenejše. Ker so na čelu temu odboru energični in za napredek našega naroda res uneti možje, nadejamo se, da se jim bode posrečilo osnovati o kratkem novo, za gmotni razvoj našega naroda prevažno napravo. — Zdaj se pa goriški lahoni že boje in prav komično je videti, kako drug za drugim zagotavljajo, da niso podpisali znanega protesta proti slavnosti. Vrhu tega pa so začeli spoštovati naš jezik ter si napravljati v naglici slovenske napise. Ni dvojbe, da bodo ti pripomogli, da se prvotni slovenski značaj povrne lepi Gorici in lahoni so tako padli sami v jamo, katero so kopali Slovincem.

Z Goriškega, 28. julija. [Izvirne dopis.] (Razno-terosti.) Vreme se je od 20. t. m. po večkratnem hladnem in mrzlem dežji ohladilo, ali politično življenje, bolje rečeno, pogovori, razgovori in presodbe o uzrokih in nasledkih odložene, slovenskemu svetu prek in prek znane slavnosti v Gorici, prihajajo še vedno iz vroče krvi, ki je žaljenemu narodu vzkipele in še vedno vršesled pomnoženih razgovorov in krivd, nakopičenih tudi iz naše

srede same. Zadnja „Soča“ nas je razveselila, da se je konečno vender otresla nekoliko verig, ki jo prehudo uklepajo na jedno stran. Čakala je dolgo, ali naposled je razodela vender svoje stališče tudi nasproti onim, ki se hočejo zdaj opirati. Pomisliti je tudi to, da goriški list čujejo ostro roke državnega pravdnika, in kakor se je prešli teden videlo, še „Slovenec“ v Ljubljani ni bil varen, ko je hotel gotovo kaj kočljivega povedati o goriškem bralnem in podpornem društvu. Morda je hotel oni dnevnik objaviti razloge, na katere bi se bila utegnila naslanjati interpelacija slovenskih poslancev v dež. zboru goriškem. Goriška „Soča“ jih je nekaj naštel; pa je dobro umeti, da ona ni mogla tako govoriti, kakor bi bilo dovoljeno poslancem, in že to je škoda, da je interpelacija izostala. Tako slovenski svet ne izve javno še dolgo ne vseh povodov in dogodkov, katere bi bila mogla interpelacija spraviti najprej v deželni zbor, potem pa brez kazni in krčenja med drugi, o tej stvari toliko radovedni svet. Lahoni iščejo zdaj prilike na kmetih, da bi ti našuntani kak boj začeli z lahončiči, da bi potem hujskali vlado in pa trobili čez mejo, češ, da so Lahi v nevarnosti pred Slovenci in da jih vlada ne varuje. Lahi hočejo škandale prouzročiti po isti poti, kakor v Spletu in v obče po dalmatinskih mestih. Škandale so hoteli prouzročiti tudi na dan slavnosti, ker, kakor se je vlada izjavila sama, vedela je ona za krčme, kjer so bili lahončiči nakupili več sodov vina, da bi se brezplačno med podkupljeno sodrugo razdelilo in da bi tako mirne Slovence na boj izvabili. Zunanji povod pa bi bili našli v tem, da je goriški župan krivo poročal v mestnem starejšinstvu o omejitvi slavnostnega programa, in sicer tako, kakor da bi ne bilo dovoljeno došlim društvom po mestnih ulicah korakati z razvitimi zastavami, in je starejšinstvo to krivo poročilo dalo še celo tiskano po mestu razširiti, v tem ko je vlada sama priznala, da take omejitve ona ni nikdar izrekla. Vlada pa ni dala onega krivega poročila preklicati, in tako bi prišli Slovenci prav po nedolžnem lahko v največjo nevarnost, ker lahončiči bi se bili ravnali do črke po županovem poročilu. Ta točka je bila pač važna dovolj sama na sebi za interpelacijo. Pa ne utrjujmo razlogov zato, kar je zdaj jasno vsemu svetu. Zato se nam zdi, da je prišla

dr. Jos. Tonklija izjava v zadnji „Soči“ prepozno na dan, ob enem je ta izjava v celoti prešepasta in obsoja v prvi vrsti onega, ki se še le zdaj ponuja, da hoče čuvati nad pravicami bralnega in podpornega društva gledé na dan 5. oktobra t. l., ko se ima preložena slavnost vender izvršiti. Pozno sicer bolje, nego nikoli, ali žalostno je, da se poklicano voditeljstvo izgovarja z nedostatno snovjo, katero mu je za interpelacijo doneslo društveno predsedništvo. Voditeljstvo mora samo vedeti in poizvedeti za pravo snov; poizvedavati pa še ni bilo treba, ker se je dotično gradivo utegnilo nabrati na cesti od domače in neprijateljske strani. Ko je zagrmelo od lahonske strani prvokrat, tedaj je tudi nastala potreba, da bi se bilo voditeljstvo zgenilo in društven odbor poučilo in zanj storilo vse, kar je postavno mogoče in voditeljstva dolžnost. Sicer pa naj se dotični krogi našega zastopstva sami pogode glede na krivde in nekrivde. Dovolj je za nas prepričanje, da bi voditelji drugih narodov v enakih slučajih ne bili nikdar puščali naroda in njegovih društev na cedilu tako, kakor se je v tem primeru pri nas zgodilo. Da bi bila ta zamuda pač zadnja!

Lahonsko vedenje je prav negnusno in se razodeva tudi sedaj v taki podobi. Lahonstvo je hrabro v zavratnem pobijanji in pobalinskem metanji petard in bomb; ko se mu pokaže pa prava moč, potem se pa skriva in zatajuje vse, za kar se je izza hrbta potegovalo. Ti ljudje, ki črtijo vse, kar je vladnega, ali bolje, kar je v zvezi s c. kr. orlom, ti junaki kličejo zdaj isto vlado na pomoč proti onim Slovincem, ki so jih tako sramotno psovali in nezaslišano razžalili. Junaki so po mestu goriškem še pri otrokih podpise nabirali za protest proti nedolžni slavnosti, zdaj pa isti junaki skrivajo isti protest, ko jim gre nekoliko za materijalno škodo, in preklicujejo svoje podpise, češ, da so bili zavedeni. Pa upajmo, da se naše ljudstvo od te vrste junaštva ne da več zapeljati. Naj si zapomnijo naši voditelji dobro, da lahonsko dobrikanje in prilizovanje nam nasproti ni nikdar odkritosrčno in nam ni še nikdar koristilo; zatorej pa ne rok križem držati, ampak delati načelno in vstrajno na to, da se lahonske kupčije znebimo. Brez te rešitve naši zahipni uspehi ostanejo brez sledu.

Ostali slovanski svet.

(*Hrvaško novinarstvo.*) „Tumač“ je naslov listu za učitelje srednjih in narodnih šol. Izhaja v Belovaru vsakega 1. in 15. dan meseca. Cena mu je za vse leto 4 glđ. Lastnik in urednik lista je gosp. Fleišer, profesor na malem gimnaziju v Belovaru

„Jeka“. Iz Varaždina, kjer ne izhaja noben časopis, poroča se nam, da bode ondi začel izhajati nov ukovit list „Jeka“ za odraslo mladino. Ta novi list je zasnoval g. Franjo Bodovina. Podjetniku novega lista želimo več uspeha, nego ga je imel njegov predhodnik, ki je mislil tudi o novem letu izdajati list v Varaždinu, ali je moral vse opustiti zaradi premalo naročnikov.

„Bog i Hrvati“ je baje začel izhajati od 1. avgusta v Karlovcu.

(*112 gledališnih vlakov*) se je pripeljalo od 28. novembra 1883 do 21. julija t. l. v Prago. Z ozirom na ta v resnici sjajni dokaz narodne zavednosti in ker se prihod novih vlakov vedno še naznanja, sklenilo je ravnateljstvo narodnega gledališča češkega, da se imajo v trajen spomin zapisati vsi ti vlaki na posebne plošče, ki bodo visele v hodniku prvega gledališkega nadstropja.

(*800 učiteljev z Moravskega*) je dospelo te dni s posebnim vlakom v zlato Prago, da si ogledajo novo gledališče. Na raznih postajah jih je pozdravljalo ljudstvo

jako navdušeno, a v Pragi pa so bili posebno ljubeznjivo sprejeti. Osnovatelj vlaka je zagotavljal pri pozdravu na kolodvoru v svojem govoru, da so moravski učitelji prišli v Prago, ker jo imajo za središče vsega duševnega gibanja češkega in da jim ravno iz tega središča prihaja naučnejša, nego na Češkem. — Pretekli terek so prišli Hrvati v Prago. Hrvati so bili na Dunaji in po vseh večjih postajah jako srčno sprejeti.

(*„Sokol“ v Kutni gori*) na Češkem bode si sezidal svojo posebno telovadnico. Temeljni kamen temu poslopju so položili za velike udeležbe naroda iz mesta in okolice dne 27. m. m. V slavnostnem govoru je poudarjal starosta dr. Brch, da je „sokolstvo“ jeden najvažnejših činiteljev v zgodovini narodnega probujenja češkega ter je potem posebno še omenjal delovanja kutnogorskega „Sokola“ v 22 letih njegovega obstoja. — „Sokolstvo“ je na Češkem jako razvito in popularno in kolikor je nam znano, ni si celo za zloglasnega Giskre niti uradni „Pražský Denník“ — kateremu sicer ni nedostajalo psovka za češka prizadevanja — upal napadati dobro organizovanih ter za telesni razvoj svojih članov in splošno narodno probujenje velezaslužnih sokolskih društev.

(*Ktjevsko vseučilišče*) je imenovalo povodom bližajoče se slavnosti petdesetletnega svojega obstanka nekoliko

profesorjev dunajskega vseučilišča, in med temi tudi našega rojaka dr. Frana Miklošiča, za častne svoje člane. Senat dunajskega vseučilišča je sklenil o slavnosti posl. i v Kijev brzozaven pozdrav.

(*Mašo zadušnico za carja Aleksandra II. in za vojsko, padlo v boji pri Kazanliku*) je imel v Kazanliku dne 2. m. meseca bivši srbski metropolit Mihajil. Pri službi božji, katere se je udeležila ogromna množica gostov, došlih z južnega in severnega Bolgarskega, pel je pevski zbor našim bralcem že znanega Slavjanskega. Pri petji veličastnih pesmi „So svjatimi upokoj“ in „Vč-naja pamjat“ so pokleknili vsi navzočni.

Ginjenje je doseglo vrhunec, ko je metropolit v svojem govoru omenil velikih žrtev ruskega naroda za osvobojenje južnih Slovanov. Pri himni na smrt carja osvoboditelja se je čulo glasno ihtenje. — Tako se bolgarski narod zahvalno spomina velikih svojih dobrotnikov, ko vidimo ravnokar v kraljevini Srbiji, kako je v tamkajšnjih vladnih krogih prišel v veljavo pregovor: „Nezahvalnost je svetá plača“.

(*Črna Gora na svetskem tržišču.*) Do zdaj še Črna Gora ni mogla biti zastopana na svetskem tržišču, ker ni bila urejena doma zaradi večnih turških bojev. Še le v najnovejšem času je dobila tudi ona mednarodni značaj. Črna Gora je bila še do zdaj brez kredita; če je imela vojsko in bila v stiski, morala si je potrebnega denarja priskrbeti na najprimitivnejši način. Znano je, da najboljše urejene države pridejo dostikrat v stisko, v kateri je potreba zunanje pomoči. Črna Gora ima sama na sebi dosti virov blagostanja. Ni treba misliti, da bi tam bile same gole pečine, na katerih nič ne rase. Tam je

tudi bogatih šum, katere so še do zdaj bile nepristopne svetskemu prometu, ker nima dežela cest, po katerih bi se odvažal les. V teh šumah, pravi „Glas Crnogorca“, so zakladi, neprecenjeni zakladi, do katerih ne more ne država, a ne vabi niti tujcev, ker še ni cest, po katerih bi jih mogli odvažati. Zategadelj bode treba Črni Gori najprej skrbeti za dobro komunikacijo, za dobre ceste, katere bodo ostalim državam odprle pot v malo državico in ji tako zagotovile drugod kredit na svetskem tržišču, kredit, brez katerega se ne more razvijati tudi ne ta država, katera si je še le zdaj začela urejati vso upravo po vzgledu drugih naprednih držav. Kakor opazujemo Črno Goro, moramo priznati, da črnogorska vlada jako skrbi za razvijanje narodnega blagostanja, da ni daleč čas, ko bode imela kredita vsaj nekoliko na svetskem tržišču. To želimo vladi in narodu.

(*Pavel Jovanović.*) Na obzorji slikarske umetnosti slovsanske se je prikazala nova svetla zvezda. Še le petindvajsetletni mladenič Pavel Jovanović, Srb iz Vojvodine, proslavil se je namreč s prvim večjim svojim delom, z „Ranjenim Črnogorcem“. O delu tem, katero priča o znameniti pesniški koncepciji, izrednem opazovalnem daru in popolni tehniki v koloritu, izrekli so se prvi umetniki in najbistroumnejši kritiki jako pohvalno in ravnokar ga reproducirajo vsi večji ilustrovani listi v lesorezih in cinkopisih. — Mladi umetnik je dovršil pred tem že znamenito sliko v manjših razmerah, predstavljajočo „guslarja“, katero je v izvrstnem barvotisku spravila v promet knjigarna braće Jovanovićev v Novem Sadu. — Sliko „Ranjeni Črnogorec“ je kupila ogrska vlada za narodno galerijo slik v Budapešti.

Razne novice.

(*Kratko spanje.*) V Whellingu (v južni Virginiji) živi neki Josip Saulsbury, kateri je v prvi četrti tega leta spal samo deset ur. On ne spi nikdar vso uro. Prijatelji mu niso hoteli tega verovati in so pazili nanj noč in dan. In pet dni in noči je minilo, da ni Saulsbury niti očesa zatislil. Po noči je bral in kadil; jutraj pa je že zgodaj začel delati. Zdravniki so ga pregledali in rekli, da je telesno in duševno popolnoma zdrav.

(*Redka uljudnost in dobrosrčnost.*) Znameniti zdravnik za ženske bolezni dr. Metzger v Amsterdamu ordinuje le še v svojem stanovanju. Obiskajočim bolnikom se dovoljuje ustop vedno le po istem redu, kakor prihajajo. V ta namen dobi vsakdo o svojem prihodu listek, na katerem je zapisana številka. — Nedavno sti sedeli v salonu pred zdravnikovo sprejemnico dve ženi, čakaje, da pride na nji vrsta. Jedna je bila opravljena skromno, ali jako elegantno, druga pa čisto siromašno. — „Grozno, da se mora tako dolgo čakati,“ izpregovori siromašna žena svoji sosedu. „Imate li kaj dece doma?“ — „Nimam.“ — „Morebiti bodete pospravljali stanovanje, ko se vrnete domu?“ — „Ne; to bode storila moja družina.“ — „Tako? Tedaj imate še morebiti kuhati obed?“ — „Tudi tega ne; obedujem v gostilnici.“ — „Če je tako, zamenjajte mi svojo številko, kajti vi pridete koj na vrsto, jaz pa jako teško čakam, ker sem siromašna in imam mnogo dela.“ — „Prav rada,“ odgovori elegantna gospa in zamenja svojo številko s siromašno ženo.

Ta gospa je bila cesarica — avstrijska, kakor je takrat ravno bivala na Holandskem.

(*Američanke v Evropi.*) Često se bere, kako radi obiskujejo Američanci stari svet, zlasti Evropo, kjer si ogledujejo vse znamenitosti v večjih mestih. Tako je nedavno prispel na Dunaj C. Bragdon, lastnik dekliskega zavoda v Washingtonu, z 58 učenkami, katere so ravno v najlepšem cvetu svoje mladosti, v 15. do 18. leta. —

Take potujoče družbe niso v Američancih redke. V Lipskem je bilo te dni 52 Američank pod vodstvom in obrambo Mr. Bornisa in njegove soproge. Ta družba je že bila na Dunaji, Berlinu, Monakovem, Drazdanih, potem se napatijo na Reno in naposled iz Hamburga po morji domu. Mnogoteri Evropljan maje gotovo z glavo, ko bere poročila o takih nežnih potnikih, a mnogotera Evropljanka zavida morebiti svoje sestre onkraj morja, da so tako srečne in da smejo tako daleč potovati. In če se sami vprašamo, ali bi tudi mi dovolili svojim hčerkam potovati tako daleč, da bi si ogledale Nijagaro, Novjork, San Francisko, Čikago, katero mesto je podobno krasnemu vrtu, to bi se mi stokrat premislili. Posebno ženska potrebuje na potu brambe. V večjih mestih so različna poslanstva v ta namen, a kar je poglavitno, Američanka zna se braniti sama, če je potreba. Čisto drugačne navade so onkraj morja. Tako je Američanka samostojnejša in samolastnejša, nego naša dekleta. Dostikrat se na pr. zgodi, da znanec ali prijatelj obiše roditelje teh ali onih gospic in ako roditelji zvečer že spat grejo, znanec še lahko ostane pri gospicah ter se z njimi pogovarja. Pri nas seveda ne poznamo takšnih običajev. In ravno to, da ni pri nas običajno, da bi naša dekleta z ostalim svetom občevala tako rekoč brez nadzorstva, ne bodi žal ne nam ne našim lepoticam.

(*Ocejan med uredništvom in tiskarno.*) Novojoški list „Herald“ bode naredil velik napredek in celo prevrat v žurnalistiki. Ko bode namreč zgotovljen novi Bennett Makayev kabel, bodo se vse vesti, nabirane od agentov po vsej Evropi, najprej pošiljale v London in iz Londona po brzozjavu v Novjork. Takisto bodo pisali uredniki uvodne članke v Londonu ter jih vsak večer pošiljali v Novjork, samo domače vesti američanske bodo nabirali sotrudniki v Novemjorku. Res velikanski napredek v žurnalistiki!

(Viseči zvonik) v Terlanu na Tirolskem, brata slavnega zvonika v Pizi, začeli so že podirati. Za starost se mu sicer ne ve, vendar je znano vsaj toliko, da je nekdanj stal ravno, kakor sveča, in se misli tedaj, da se je sam nagnil. Opazovanja so namreč dokazala, da se je ta zvonik bolj in bolj nagibal tako, da bi se končno moral zrušiti. Dne 17. maja t. l. so ga že začeli delavci rušiti pri križi in strehi in ako bode nevarnost še pretila, bodo podrli vsega.

(Kako je dobil ženo) neki kmečki fant lani na Nemškem, pripoveduje nam naslednja prigodbica. Mlad kmet se je zaljubil v mlado udovo, katera pa ni zanj marala. Kmet je že začel dvojiti, naposled mu prisije up. Črni oblaki so se nakopičili na nebu. Udova kmetica, ki je še imela rž na njivi, videla je, da ji bode nevihta pokončala ves pridelek. Kaj storiti, vprašala je težake. Ne misleč dolgo, napoti se k svojemu čestilcu in mu pove, da ga

bode vzela za moža, ako ji spravi rž še pred dežjem pod streho. Fant je to storil in v dveh mesecih sta se poročila.

(Neka dama,) katera noče biti imenovana, ponudila je vseučilišču v Heidelbergu glavnico od 100.000 marek, da bi tudi ženske smele obiskovati vseučilišče. Akademski senat je odbil to ponudbo.

(Nova Josipova akademija,) znana po imenu Josephinum, bode zopet ustanovljena na Dunaji. Kakor se poroča, že se je posvetoval vojni minister grof Bylandt s profesorji o načrtu, ki ga je bil predložil poročevalec Podradzki. Najznamenitejši profesorji bodo učili na tem zavodu. Udje so plačniki ali pa takšni, ki za vselej plačajo 100 goldinarjev, ali pa se oproste še te prejemnine ter se obvežejo, služiti deset let kot vojaški glavniki. Že to jesen bode se začel pouk.

Politični razgled.

Na Koroškem in Štajarskem je volilno gibanje kaj živo. Na Koroškem bodo volitve 8., 13. in 19., na Štajarskem pa 19., 21. in 26. t. m.

Namestništvo dalmatinsko je priobčilo deželnemu odboru dopis ministerstva, v katerem izjavlja, da s šolskim letom 1884/5 preneha obvezno poučevanje nemškega in italijanskega jezika pri učiteljskih v Dalmaciji ter se bodo ti jeziki učili od tega leta samo, kakor svobodni predmeti.

Hrvaškega bana, grofa Khuena, povabil je presvetli cesar k sebi v Gostin. Zdaj se je že vrnil ban na Hrvaško in bode nekoliko dni potoval po Krajini. To potovanje ne bode gotovo ostalo brez upliva na hrvaške volitve, za katere se volilci že jako pripravljajo.

Zadnje preiskave na zagrebškem vseučilišču nam ne prinašajo nič veliko tolažila. Rektor Lorković je moral

odstopiti in je dijake začel preiskavati vladni poverjenik. Kake nasledke je imelo to, že smo omenili. Ali zdaj se bode tudi disciplina premenila, kakor mislimo, na škodo mlademu vseučilišču. Namesto dosedanjih kolokvijev bode se uveli obvezni poluletni izpiti. Vsak profesor bode vsak teden prebral dvakrat imena vseh dijakov, da se prepriča o navzočnosti vseh dijakov; kdor izostane trikrat in se ne opraviči, ta se izključi. In da taki dijaki ne bodo mogli dobiti službe na Hrvaškem, ne bodo svedoče drugih vseučilišč veljavne za Hrvaško. Upajmo, da Hrvaška vlada vendar ne bode izvela tega koraka.

Egiptovska konferencija se je razbila, ko se zastopnik francoske vlade ni mogel zložiti z angleško. Francija ni mogla nikakor privoliti v angleške pogoje in je zahtevala, naj sme vsaka vlast zavreti znižanje obresti egiptovskega dolga.

Popravek.

Bralci dnevnikov ali sploh časnikov so že lahko dostikrat zasledili črkovne pomote, kjer se v jedno besedo n. pr. urine samo jedna jedina druga črka ter da besedi ves drugačen pomen. Pravi se, da neki „škrat“ hodi delat te zmešnjave, kateri se pritihotapi v tiskarno, da ga ne zapazita ne stavec ne korektor. Takšno srečo je imel zadnjič tudi naš „škrat“ in ker nam hodi prepogostokrat razsajat, razpisali bomo davilo, da, kdor ga vjame živega, dobode lepo plačilo zanj. — V zadnji številki našega lista, stran 253., z desna, 9. vrsta spodaj mora stati: Svobode, genija in slave kroniki (a ne: kroniki). Komur je znano, kako mora hiteti korektor v zadnjem trenutku s korekturo in to zadnji dan, pri nas v četrtek, ko že mora biti list ob štirih popoldne dotiskan ter predložen c. kr. deželni vladi in odvetništvu v cenzuro, ta nam bode pritrđil, da ni čuda, če se kak „škrat“ ukrade v tiskarno, kateri nam je zadnjič, kakor rečeno, naredil iz krvnika kroniko.

V a b i l o

keglanje za dobitke,

katero priredi

Ljubljanski „Sokol“

na kegljišči čitalnične restavracije
na korist zakladi za svečanost petindvajsetletnice svojega
obstoja.

Keglanje se začne dne 1. julija in traje do dne 15. avgusta t. l.
do 8. ure zvečer.

Serijska 9 lučajev velja 20 kr.

Kegljalno se bode lahko vsak dan od 9. ure zjutraj do 12. ure po
noči. — Očim, ki bi morebiti ne hoteli sami kegljati, preskrbel
bode odbor zanesljive namestnike.

Z ozirom na namen vabi najuljudnejše vse ude „Sokola“ in
prijatelje društva na obilno udeležbo

Odbor „SOKOLA“.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravnštvu, dopisi pa uredništvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.